

38. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA RZECZNIKÓW OCHRONY DANYCH I PRYWATNOŚCI

Marrakesz, 18 października 2016 r.

Rezolucja w sprawie obrońców praw człowieka

38. Międzynarodowa Konferencja Rzeczników Ochrony Danych i Prywatności

Zważywszy że:

- a) Każdy ma prawo, indywidualnie lub wspólnie z innymi, bez względu na jakiegokolwiek różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innego stanu, promować i dążyć do ochrony i realizacji praw człowieka i podstawowych wolności na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym;
- b) Zapewnienie, że odpowiednie poszanowanie, ochrona i realizacja prawa do prywatności i ochrony danych osobowych będzie stanowić wspólny obowiązek, którego nie można pozostawić tylko organom ochrony danych i który wymaga nadzoru i działań ze strony wielu podmiotów w rządzie, kręgach biznesu i społeczeństwie obywatelskim;
- c) Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonym przyjęło w 1999 r. Deklarację praw i odpowiedzialności osób, grup i organów społeczeństwa w zakresie wspierania i ochrony powszechnie uznanych praw człowieka i podstawowych wolności (powszechnie zwaną Deklaracją o obrońcach praw człowieka)¹;
- d) Specjalny sprawozdawca ds. sytuacji obrońców praw człowieka zauważył, że Deklaracja nie jest wystarczająco dobrze znana oraz że istnieje potrzeba podjęcia dalszych wysiłków na rzecz poprawy rozumienia swoich obowiązków przez rządy;
- e) Na poziomie krajowym w większości krajów oraz w coraz większym stopniu na poziomie globalnym, istnieją orędownicy i aktywiści w obszarze ochrony danych i prywatności, których uznaje się za 'obrońców praw człowieka' (po prostu osoby, które indywidualnie lub z innymi, działają na rzecz propagowania lub ochrony praw człowieka);
- f) Należy wspierać (wykazujące tendencję rosnącą) tworzenie przez państwa niezależnych instytucji krajowych ds. propagowania i ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, czy to rzeczników, komisje praw człowieka czy innego rodzaju instytucji krajowych;²
- g) Rada Praw Człowieka ONZ przyjęła w 2016 r. Rezolucję w sprawie propagowania, ochrony i korzystania z praw człowieka w Internecie, która między innymi:³
 - a. Potępia wszelkie naruszenia praw człowieka popełnione przeciwko osobom w odniesieniu do realizacji praw człowieka i podstawowych wolności w Internecie oraz wzywa wszystkie państwa do zapewnienia rozliczalności w tym zakresie; oraz

¹ Dostępna w różnych językach pod adresem: <http://tinyurl.com/HRDefenders>.

² Patrz zasady dotyczące statusu instytucji krajowych (Zasady paryskie) <http://tinyurl.com/parisprinciples>.

³ Dostępna w oficjalnych językach Narodowych Zjednoczonych pod adresem: <http://tinyurl.com/humanightsinternet>.

- b. Potępia środki służące do celowego uniemożliwiania lub utrudniania, z naruszeniem międzynarodowego ustawodawstwa dotyczącego praw człowieka, dostępu do lub rozpowszechniania informacji online oraz wzywa wszystkie państwa do powstrzymania się od i zaprzestania wykorzystywania takich środków;
- h) Akty przemocy i inne ataki dokonywane przeciwko obrońcom praw człowieka mogą podważyć podstawową rolę, jaką obrońcy praw człowieka odgrywają w społeczeństwie, i pozbawić wszystkich, dla których walczą, bez ochrony;
- i) Przedsiębiorstwa są zobowiązane do zapewnienia, aby ich działania nie przyczyniły się do naruszeń praw człowieka ani nie utrudniły zgodnych z prawem, pokojowych działań obrońców praw człowieka.⁴

postanawia:

1. Uznać, że praca obrońców praw człowieka jest ważna w tworzeniu solidnego, trwałego demokratycznego społeczeństwa oraz że obrońcy praw odgrywają istotną rolę w procesie pełnego osiągnięcia rządów prawa i wzmocnienia demokracji;
2. Propagować większą świadomość na temat Deklaracji w sprawie obrońców praw człowieka;
3. Zachęcać rządy do zapewnienia lepszej skuteczności Deklaracji na poziomie krajowym;
4. Kontynuować propagowanie przejrzystości i niezależnego nadzoru w obszarach nadzoru rządowego w celu wspierania instytucji demokratycznych i świadomego społeczeństwa obywatelskiego;
5. Zachęcać rządy do zapewniania i propagowania bezpiecznych i skutecznych kanałów dla osób służących do przedstawiania informacji na temat nieodpowiednich praktyk w zakresie ochrony prywatności, dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia zasad ochrony danych, lub nieproporcjonalnych działań przeciwko prawom do prywatności i ochrony danych;
6. Uznać, że niezależne i posiadające wystarczające uprawnienia organy ochrony danych i prywatności są niezbędne do ochrony obrońców praw człowieka;
7. Wspierać wysiłki Rady Praw Człowieka ONZ i specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do prywatności dotyczące propagowania, ochrony i korzystania z praw człowieka, w szczególności w Internecie;
8. Propagować współpracę między organami ochrony danych i prywatności oraz międzynarodowymi, regionalnymi i krajowymi instytucjami praw człowieka;⁵
9. Zobowiązuje się do dalszego brania pod uwagę kwestii dotyczących obrońców praw człowieka w kontekście ochrony danych i prywatności podczas przyszłych konferencji.

⁴ Patrz Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka (2011) pod adresem: <http://tinyurl.com/hrbusinessprinciples> oraz praca specjalnego przedstawiciela ONZ ds. praw człowieka i międzynarodowych korporacji i innych przedsiębiorstw <http://tinyurl.com/SRHRbusiness>.

⁵ Na poziomie międzynarodowym obrońcy praw człowieka pracujący w organizacjach humanitarnych napotykać zagrożenia. Nota wyjaśniająca do Rezolucji w sprawie ochrony prywatności i działań humanitarnych przyjętej podczas 37. Konferencji wskazuje, że Organizacje humanitarne niekorzystające z przywilejów i immunitetów mogą znaleźć się pod presją, aby przekazywać dane gromadzone w celach humanitarnych organom, które chcą wykorzystać takie dane do celów innych niż humanitarne, w których zostały one pierwotnie zebrane (na przykład kontroli przepływów migracyjnych i walki z terroryzmem). To ryzyko niewłaściwego wykorzystania danych w ten sposób może mieć poważny wpływ na prawa osób wysiedlonych do ochrony danych i może szkodzić bezpieczeństwu, jak również działaniom humanitarnym bardziej ogólnie.”

NOTA WYJAŚNIAJĄCA

Orędownicy i aktywiści w obszarze ochrony prywatności stanowią niezbędny element charakteryzujący świadome i aktywne społeczeństwo obywatelskie. Osoby takie mogą na przykład rozpowszechniać wśród ludności wiedzę na temat praw do ochrony danych i kwestii prywatności. Kierują one sprawy dotyczące naruszeń do organów ochrony danych lub sądów oraz mogą składać wnioski ustawodawcze mające na celu reformę przepisów prawa lub protestować przeciwko naruszającym praktykom stosowanym przez kraje lub przedsiębiorstwa. W terminologii z zakresu praw człowieka takie osoby są coraz częściej znane jako „obrońcy praw człowieka”.

Organizacja Narodów Zjednoczonych przyjęła deklarację w sprawie obrońców praw człowieka, która została dopracowana dzięki wytycznym wydanym przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców⁶ oraz specjalnego sprawozdawcę ds. sytuacji obrońców praw człowieka.⁷ Inne regionalne ugrupowania również wydały dodatkowe wytyczne.⁸

Deklaracja ONZ oraz dotyczące jej wytyczne dążą do odpowiedniego uznania wartości i zapewnienia ochrony pracy obrońców praw człowieka. Rezolucja Konferencji dąży do tego, aby zacząć opierać się na wcześniejszych pracach w zakresie praw człowieka, szczególnie w kontekście ochrony danych i prywatności.

Rezolucja podkreśla również role różnych interesariuszy i instytucji. Zwraca uwagę na obowiązki kręgów biznesu i rządów w zakresie poszanowania praw człowieka. Rezolucja zachęca organy ochrony danych do współpracy z międzynarodowymi instytucjami praw człowieka, aby pomóc propagować i chronić obrońców praw człowieka.

Uwaga: Rezolucja określa szczególne zagrożenia prywatności i bezpieczeństwa, w tym potencjał do rozwoju systemów monitoringu, który można by było zwiększyć poprzez technologie, takie jak systemy informacji zarządczej i elektroniczne przekazywanie; rejestracja tożsamości cyfrowej i biometria, telefony komórkowe, ale również drony. Organizacje humanitarne niekorzystające z przywilejów i immunitetów mogą znaleźć się pod presją, aby przekazywać dane zebrane do celów humanitarnych organom chcącym wykorzystać te dane do innych celów (np. kontroli przepływów migracyjnych i walki z terroryzmem). Ryzyko niewłaściwego wykorzystania danych może mieć poważny wpływ na prawa do ochrony danych osób wysiedlonych i może szkodzić ich bezpieczeństwu, jak również działaniom humanitarnym bardziej ogólnie.

Federalna Komisja Handlu USA wstrzymuje się od głosu w sprawie tej rezolucji, która dotyczy kwestii nienależących do jej kompetencji.

⁶ Patrz na przykład: <http://tinyurl.com/UNHCRHRdefenders>.

⁷ Patrz na przykład: <http://tinyurl.com/OHCHRHRDCommentary>.

⁸ Patrz na przykład: <http://tinyurl.com/EUHRDguidelines> oraz <http://tinyurl.com/COEHRdefenders>.